

Efectul globalizarii asupra tarilor în curs de dezvoltare

Prep.univ.ec. Cosmin Sabau

Universitatea din Oradea

Accelerarea procesului de globalizare, la inceputul anilor 1990, a lasat sa se între-vada o mare sansa de dezvoltare pentru tarile în curs de dezvoltare. Acest grup de tari a sperat ca cresterea economica si dezvoltarea, bazate pe fortele pietei, ar putea fi mai rapi-de si mai durabile, o data cu o participare si un beneficiu mai larg pentru toate tarile. Prin aceasta, s-ar fi permis tarilor în curs de dezvoltare sa reduca decalajele care le separa de tarile industrializate si, totodata, diferentele de venituri între bogati si saraci pe plan inter-national.

Se pare însa, ca aceste procese au surprins, în mare masura, nepregatite, tarile "lu-mii a treia".

Aceasta, deoarece structurile si infrastructurile lor economice, si mai ales compo-zitia si orientarea exporturilor lor, nu le-au permis sa beneficieze din plin de avantajele accelerarii globalizarii.

Dimpotriva, realitatea arata ca, pe parcursul ultimului deceniu, s-au adâncit deca-lajele în raporturile Nord-Sud, s-au accentuat asimetriile si dezechilibrele în relatiile eco-nomice internationale, iar în tarile în curs de dezvoltare, inegalitatile si excluderea sociala sunt larg raspândite, crescând numarul celor care traiesc în saracie.

Expertii Secretariatului UNCTAD vorbesc chiar de faptul ca "la sfârșitul secolului XX, economia mondiala este profund divizata si instabila", iar esecul de a atinge o crestere economica mai rapida, care ar fi putut reduce decalajul dintre bogati si saraci, trebuie privit ca o înfrângere a întregii comunitati internationale.

În aceste conditii, majoritatea tarilor în curs de dezvoltare se simt tot mai margi-nalizate, nereusind sa tina pasul cu evolutiile pe plan mondial.

Tarile lumii a treia reclama masuri urgente pentru redresarea situatiei, conside-rând ca "impactul pozitiv al globalizarii nu poate fi limitat la cei putini si puternici ai acestei lumi", asa cum se subliniaza în documentul primului Summit al Sudului, desfasu-rat în 2000 în capitala Cunei.

Tarile în curs de dezvoltare sunt de parere ca "cea mai izbitoare asimetrie în procesul globalizarii consta în distributia inegala a puterii economice în economia mondiala". La aceasta se adauga dezechilibrele existente chiar între fortele economice internationale, cum ar fi liberalizarea financiara rapida, care a separat finantarea de comertul inter-national si de investitii si a dus la volatilitatea crescânda a fluxurilor de capital.

Liberalizarea comertului international nu a avut drept rezultat eliminarea protec-tionismului în multe domenii care intereseaza tarile în curs de dezvoltare.

De asemenea, aceste tari considera ca piata muncii ramâne puternic protejata în tarile industrializate, în timp ce ele si-au deschis pietele. Forta de munca calificata a devenit mai imobila în comparatie cu cea necalificata, care continua sa fie confruntata cu mari restrictii. Aceste evolutii fac ca, în final, sa fie

imposibila dezvoltarea competitivita-tii în sectoarele unde tarile în curs de dezvoltare au reale oportunitati de crestere durabila.

Cu toate dificultatile întâmpinate, tarile în curs de dezvoltare recunosc ca globalizarea este un proces ireversibil, acest proces ramânând o forta puternica si dinamica a cresterii economice si a dezvoltarii.

Tarile în curs de dezvoltare încearca sa reduca dimensiunile marginalizarii si excluderii lor din procesul globalizarii, apreciind ca este necesara examinarea si folosirea potentialului acesteia pentru a transforma globalizarea într-o forta a unor schimbari pozitive si un vector de dezvoltare durabila si de prosperitate.

Considerând ca prioritatea lor absoluta este depasirea starii de subdezvoltare, tarile în curs de dezvoltare invoca, în acest sens, nevoia unor masuri hotarâte de eradicare a foametei, analfabetismului, bolilor si saraciei.

Ele recunosc responsabilitatea lor primordiala, dar cer stabilirea unor relatii eco-nomice internationale bazate pe dreptate si echitate, în care problematica dezvoltarii eco-nomice sa ocupe un loc de prim plan.

În acest context, tarile în curs de dezvoltare vorbesc despre necesitatea unei "noi ordini umane globale", care sa contribuie la reducerea disparitatilor crescânde dintre bogati si saraci, atât între tari cât si interiorul acestora.

De asemenea, tarile respective au lansat ideea edificarii unui "nou spirit al coope-rarii internationale" sau a unui "nou parteneriat pentru dezvoltare", concepte bazate pe principiul avantajului reciproc, dar si pe "responsabilitati comune dar diferite" ale tarilor industrializate si, respectiv în curs de dezvoltare.

Efectele negative ale globalizarii, manifestate prin marginalizarea crescânda a unui mare numar de tari în curs de dezvoltare, sunt resimtite de catre acestea îndeosebi în trei domenii esentiale: financiar, al comertului international si al tehnologiei.

În acest context, tarile în curs de dezvoltare sunt de parere ca liberalizarea finan-ciara incluzând fluxurile financiare speculative, a generat instabilitate în economia mon-diala, cu consecinte dezastruoase pentru ele. Secretariatul UNCTAD considera ca "libera-lizarea fluxurilor de capital", determinata de nevoia finantarii deficitelor externe crescân-de, a dus la înrautatirea situatiei. Ea a condus la aprecieri monetare si la instabilitate, sub-minând astfel, performanta în domeniul comertului.

Din aceste evaluari, tarile în curs de dezvoltare conchid ca se impune reforma actualei arhitecturi financiare internationale pentru ca aceasta sa asigure atingerea a doua obiective fundamentale:

- cresterea participarii efective a tarilor în curs de dezvoltare la manage-mentul economiei internationale
- abordarea aspectelor legate de finantarea în folosul dezvoltarii si a chestiunii stabilitatii financiare în lume.

În ceea ce priveste comertul international, tarile în curs de dezvoltare sunt profund îngrijorate de faptul ca liberalizarea care a avut loc nu a adus beneficii pentru toate aceste tari, deoarece multe sectoare de interes pentru exportul lor continua sa fie puternic prote-jate de tarile industrializate.

Toate tarile în curs de dezvoltare au înregistrat o deteriorare a termenilor de schimb în comerțul lor extern (cu peste 5% anual în anii '80). Evoluțiile mai favorabile de la mijlocul anilor 1990 au fost compromise de pierderile masive de după 1996, când prețurile au scăzut cu circa 16% la petrol și cu 34% la marfurile nepetroliere.

În același timp, se constată că pierderile datorate deteriorării termenilor de schimb nu se mai limitează la exportul de materii prime, ci afectează și exportul produselor pre-lucrate.

Ca atare, țările în curs de dezvoltare cred că este necesară restabilirea încrederii în sistemul comercial multilateral, prin participarea lor deplină și aplicarea cu bună credință a Acordurilor Runde Uruguay, în adevăratul lor spirit. Prin aceasta, viitoarele negocieri comerciale multilaterale ar trebui să ia în considerare nevoile țărilor în curs de dezvoltare, astfel încât politicile comerciale să servească obiectivelor de dezvoltare și să asigure un acces sporit, întărit pe piațe.

În domeniul tehnologiei, decalajul dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare este semnificativ și în creștere, din cauza incapacității actualelor mecanisme de piață presupuse a favoriza transferul de tehnologie.

Tările în curs de dezvoltare recunosc că tehnologia informației constituie "unul dintre pilonii revoluției tehnologice", precum și unul dintre cele mai puternice instrumente ale dezvoltării în zilele noastre, fiind conștiente că "viitorul Sudului depinde de introducerea tehnologiei informației în programele sale de dezvoltare economică și socială"

În acest cadru, țările menționate apreciază necesară crearea unor "parteneriate globale de cunoștințe" care să încurajeze țările dezvoltate în furnizarea de asistență pentru țările în curs de dezvoltare.

Trebuie subliniat faptul că, din evaluările și considerentele țărilor în curs de dezvoltare, rezultă cu pregnanță preocuparea că să nu-și piardă diversitatea tradițiilor, identității și culturii naționale și regionale, care ar putea fi afectate de procesul de globalizare, invitând la vigilență față de tendințele de omogenizare, de natură a amenința această diversitate.

Bibliografie

1. **Martin, Hans-Peter, Schumann, Harald** - *Capcana globalizării*, Ed. Economica, București, 2000
2. **Postelnicu, GH., Postelnicu, C.** - *Globalizarea economiei*, Ed. Economica, București, 2000